

IV Pracownia Rysunku
dr hab. Piotr Skiba, prof. AS
mgr Michał Knychaus

Podsumowanie semestru zimowego 2024/2025

Opis programu pracowni:

Program IV Pracowni Rysunku jest skierowany do osób zainteresowanych aktualnymi zjawiskami zachodzącymi w sztuce współczesnej oraz szerokim zastosowaniem medium jakim jest Rysunek. Koncentrujemy się na wyznaczeniu przestrzeni eksperymentu, gdzie działania artystyczne otwierają nieograniczony obszar do poszukiwań tego, co widzialne i niewidzialne. Rysunek, jako najbardziej bezpośrednia forma zapisu, jest tutaj narzędziem pozwalającym na przenikanie się zjawisk i procesów na styku wielu mediów - może stać się śladem, hasłem, obiektem lub zupełnie efemerycznym bytem.

Pracownia ma charakter otwartego Studio, gdzie często pracujemy w grupie, konstruując instrumenty do wzajemnej konfrontacji i wymiany doświadczeń. Bliskie są nam metody wywodzące się z post-punkowej (anty)estetyki obiegu alternatywnego. Zwykle staramy się realizować zadania w metodzie zero waste na drodze odzyskiwania potrzebnych materiałów. Interesują nas zjawiska i pojęcia takie jak: sytuacjonizm, psychogeografia, antropologia miejska, anarchitektura, dekonstrukcja, destrukcja, antypomnik, nonument, junk space, itp.

Indywidualnie dopasowujemy metody i narzędzia potrzebne do realizacji poszczególnych zadań. Pomagamy w wykształceniu dojrzałego przekazu i indywidualnego języka artystycznego. Za cele stawiamy min. wspomaganie rozwoju świadomości artystycznej i rozwijanie umiejętności poruszania się w obszarze sztuki współczesnej.

Tematy realizowane w pracowni w semestrze zimowym 2024/2025:

Propozycja nr 1: *Myślolształy*

“Ćwicz technikę rysowania. Zawsze miej przy sobie podręczny szkicownik. Gdy masz wolną chwilę - w trakcie picia porannej kawy, przejazdu metrem, w poczekalni u dentysty (...) Zapełniaj kartki rysunkami (...) baw się skalą, powiększaj rzeczy, minimalizuj je, deformuj, wykonuj surowe szkice i misterne obrazki”.

- Jerry Saltz

To ćwiczenie rysunkowe ma na celu wypracowanie rutyny korzystania ze szkicownika jako podręcznego katalogu pomysłów. Zadanie pomoże w wyrobieniu zwyczaju traktowania rysunku jako podstawowego narzędzia przetwarzania myśli i dialogowania z samym sobą.

Każdego dnia, według wstępnie przyjętego harmonogramu, tuż po przebudzeniu, lub o ustalonej godzinie, gdziekolwiek nie będziesz i w jakimkolwiek nastroju, na dźwięk alarmu lub przed zaśnięciem: opracuj wizualnie, szkicowo, pierwszą myśl, która pojawia się w Twojej głowie w momencie zgodnym z przyjętym harmonogramem. Może to być szkic przedstawiający lub abstrakcyjny. Raz w tygodniu sprawdzaj szkice i wybieraj jeden. Ten wybrany przerysuj, dopracuj, uzupełnij komentarzem. Pod sam koniec semestru z katalogu “myślolształtów” wybierz taki, który rozwiniesz w projekt artystyczny i zrealizujesz w drugim półroczu.

Pamiętaj: rozwijane koncepcje artystyczne bazujące na rysunku nie muszą zamykać się w rysunkowym medium!

Zaufaj sobie - działaj intuicyjnie, nie poprawiaj myśli i nie upiększaj niczego na etapie pierwszych szkiców. W tym ćwiczeniu bazujemy na rysunku manualnym, ale nawet jeśli nie masz umiejętności rysunkowych przyzwyczajaj się do swojej kreski i stylu.

Proces:

1. Ustalenie harmonogramu (codziennie rano, przy porannej kawie, o określonej godzinie, przed zaśnięciem, itp.)
2. Codzienne praktykowanie szkicownika w ramach ustalonego harmonogramu (szybkie, intuicyjne rysunki będące wizualną odpowiedzią na pojawiające się w głowie myśli)
3. Raz w tygodniu wybór jednego szkicu, który następnie zostanie dopracowany, przerysowany, rozwinięty o komentarz
4. Pod koniec semestru: wybór jednego pomysłu z katalogu “myślolształtów”, który zostanie przedstawiony jako forma wyjściowa projektu do zrealizowania w 2 semestrze

Wymagana będzie dokumentacja fotograficzna lub filmowa (pracy/procesu).

Proszę pamiętać o jakości dokumentacji nadającej się do druku.

Do pracy należy dołączyć pisemny opis/komentarz dot. procesu (minimum 500 znaków).

Pozycja bibliograficzna:

- Jerry Saltz, *Jak zostać artystą*, wydawnictwo Rebis, Poznań 2020.

Propozycja nr 2: Przedmiot zmysłowy

“W słoneczny, wtorkowy poranek 4 czerwca, na odpływowej kracie burzowej kanalizacji prowadzącej do zatoki Chesapeake, obok piekarni Sam's Bagels na Cold Spring Lane w Baltimore, znajdowały się następujące obiekty:

*duża, męska, plastikowa rękawica robocza w czarnym kolorze,
gęsta, gruba warstwa pyłków dębu,
doskonale zachowany martwy szczur,
plastikowa, biała nakrętka od butelki,
gładki, drewniany patyk.*

*Rękawica, pyłki, szczur, nakrętka, patyk. Kiedy napotkałam te obiekty, oscylowały pomiędzy odpadkiem a rzeczą - pomiędzy, z jednej strony czymś, co można zignorować, oprócz tych przypadków, w których wskazywały na ludzką działalność (pracę robotnika, rozrzucone śmieci, sukces deratyzatora), z drugiej strony czymś, co na własnych prawach domaga się uwagi, jako to, co istnieje ponad związkami z ludzkimi znaczeniami, zwyczajami czy przedsięwzięciami. Po chwili jednak ujawniały swoją moc-rzeczy: wzywały, nawet jeśli nie do końca rozumiałam, co mówiły. W końcu oddziaływały na mnie odpychał mnie martwy szczur (a może jedynie spał?) i byłam skonsternowana śmieciami, czułam jednak coś jeszcze: nienazwana świadomość niemożliwej jednostkowości tego szczura, tego układu pyłków, tej całkowicie banalnej, masowo produkowanej nakrętki od butelki wody. Uderzyło mnie to, co Stephen Jay Gould nazwał „dręczącą złożonością i problematycznością pozaludzkich ciał, jednak będąc poruszona, zdałam sobie sprawę, że ich możliwości nie ograniczały się jedynie do pasywnej „problematyczności”, ale obejmowały także zdolność do inicjowania i oddziaływania. Kiedy materialność rękawicy, szczura, pyłków, nakrętki od butelki i patyka rozświetliła się, wynikało to po części z przygodności obrazu, na jaki się złożyły ze sobą, z ulicą, z pogodą tego ranka, wreszcie ze mną. Gdyby słońce nie błysnęło na czarnej rękawicy, mogłabym nie dostrzec szczura, gdyby nie on, nie zauważyłabym nakrętki itd. Jednak wszystkie one były właśnie tam, dlatego dostrzegłam energetyczną witalność w każdej z tych rzeczy, rzeczy, które zazwyczaj postrzegałam jako bezwładne. W tym układzie przedmioty ukazywały się jako rzeczy, czyli jako żywe istoty niedające się całkowicie zredukować do kontekstu, w którym umieszczają je (ludzkie) podmioty, nigdy niewyczerpywalne w zupełności przez ich semiotykę. W tym spotkaniu na Cold Spring Lane ujrzałam kulturę rzeczy nieredukowalnych do kultury przedmiotów. Przez chwile osiągnęłam to, co Thoreau postawił sobie za cel życia: *móc, jak powiedziałby Thomas Dumm, „dać się zaskoczyć przez to, co widzimy”.**

- Jane Bennett

Czy w Twoim otoczeniu znajduje się przedmiot, który Cię prześladowuje? Masz nieodparte wrażenie, że jest między Wami związek, którego nie rozumiesz bo przedmiot jest zwyczajny/codzienny? Lub coś co powinno budzić Twoje zainteresowanie zupełnie tego nie robi? Ukrywa się, jest niedostępne?

W tym ćwiczeniu bierzemy na warsztat właśnie taki obiekt. Pomyśl dobrze czym on może być. Rysuj go zapamiętane, przyglądaj się fakturom i strukturze, starając się oddać go jak najdokładniej. Skanuj jego niedoskonałości i przeznaczenie. Poznaj go dobrze z każdej strony i staraj się zrozumieć. Następnie zainterweniuj w swoje rysunki wyobraźnią. Subtelnie zmieniaj formę wybranego obiektu, rozszczelniaj ją lub nawet rozsadzaj. Podważaj funkcje, skalę i umiejscowienie. Dokonaj przeniesienia, stwórz nowy kontekst.

Pod koniec semestru, na bazie zgromadzonych rysunków zaproponuj projekt artystyczny będący wynikiem Twoich obserwacji i działań. Realizacja nie musi zamykać się w medium rysunkowym.

Wymagana będzie dokumentacja fotograficzna lub filmowa (pracy/procesu).

Proszę pamiętać o jakości dokumentacji nadającej się do druku.

Do pracy należy dołączyć pisemny opis/komentarz dot. procesu (minimum 500 znaków).

Pozycje bibliograficzne:

- Jane Bennett, *Siła rzeczy* (rozdział książki Jane Bennett, *Vibrant Matter. A political Ecology of Things*, Duke University Press, Durham-London 2010), tłum. Tomasz Kaszubski.
- Andrzej Marzec, *Antropocień. Filozofia i estetyka po końcu świata*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021.

Realizacje osób studenckich:

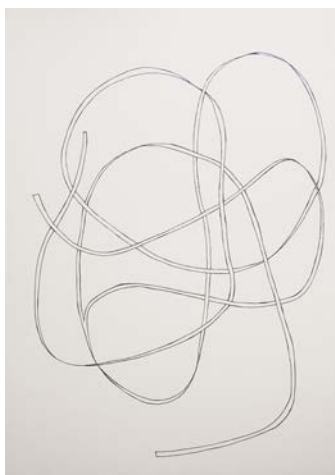
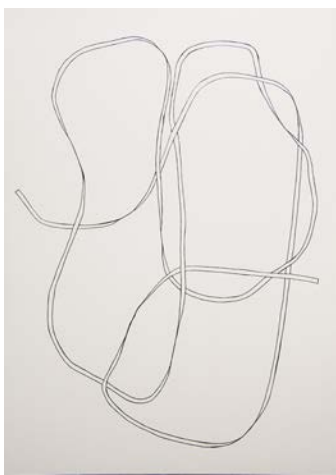
imię i nazwisko: Ada Sawka

tytuł pracy: STUDIUM KABLI

technika/materiały: rysunek, cienkopis, tusz

opis:

Cykl rysunków, który ewoluuje od spontanicznych szkiców do kompozycji inspirowanych codziennym życiem. Splątane kable stały się motywem przewodnim, przekładając się na dynamiczne formy, w których nieregularne linie i niedoskonałości nadają pracom energii oraz autentyczności. Eksperymenty na papierze, wzbogacone o poza-rysunkowe media, łączą swobodną ekspresję ze świadomym podejściem do kompozycji.

imię i nazwisko: Adam Rutkowski

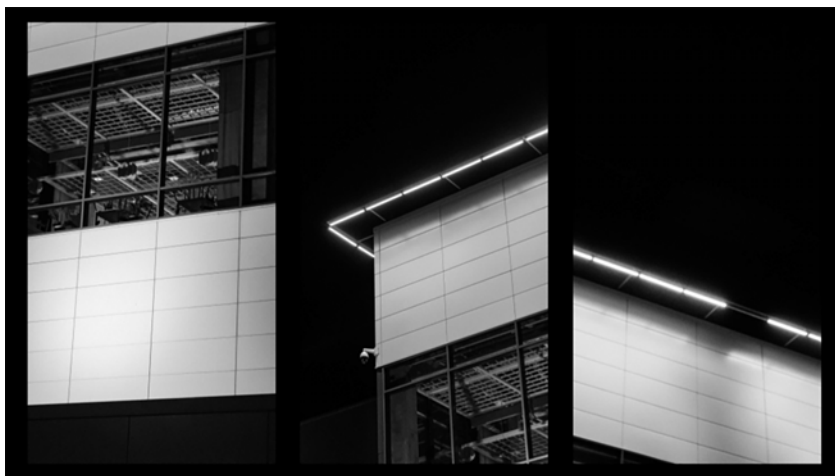
tytuł pracy: LOVE IKEA HATE IKEA

technika/materiały: grafika komputerowa, fotografia, foundfootage, montaż video, badanie

opis:

Projekt eksploruje zaobserwowaną przeze mnie silną polaryzację emocji wobec fenomenu IKEA - miejsca balansującego między przestrzenią handlową a społecznym doświadczeniem. Fascynacja tym zjawiskiem skłoniła mnie do wielowątkowej analizy ukazującej się w różnych formach: stworzonej identyfikacji wizualnej "LOVE IKEA, HATE IKEA", serii fotografii (m.in. pustych przestrzeni sklepowych), krytycznej pseudo-reklamy wykorzystującej nagrane dźwięki otoczenia, badania opinii klientów oraz zaprojektowanego produktu w postaci torby. Projekt bada IKEĘ jako nie-miejsce, przestrzeń tranzytową, która paradoksalnie stała się integralną częścią współczesnej kultury konsumpcyjnej, wzbudzając jednocześnie skrajne emocje.

imię i nazwisko: Andrei Kharchanka

tytuł pracy: Seria rzeźb z drutu

technika/materiały: zginanie drutu budowlanego 1.4 mm

opis:

Każda praca została stworzona techniką przykładania kawałka drutu do rysunku i konstruowania formy poprzez nakładanie warstw, z uwzględnieniem autorskiej percepcji oraz gry światła i cienia na danym obiekcie.

imię i nazwisko: Anna Maria Piskorowska
tytuł pracy: Parada
technika/materiały: długopis na papierze
opis:

Praca została wykonana na rulonie papieru długopisem i przedstawia wiele surrealistycznych form biologicznych.

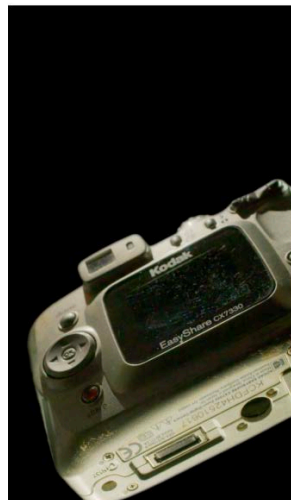
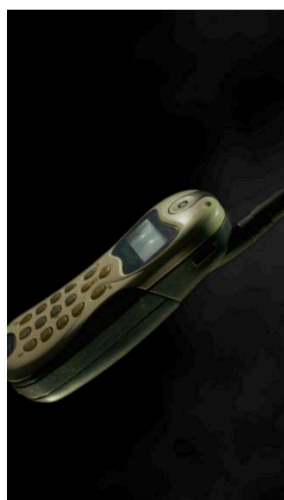
imię i nazwisko: Bartosz Bartulis
tytuł pracy: Zlew
technika/materiały: zadrukowana kalka techniczna naklejona na okno
opis:

Zauważyłem, że mój zlew w kuchni ma teksturę podobną do ludzkiej skóry. Postanowiłem ją przenieść przy użyciu płynnego lateksu. Na razie zakończyło się to w formie próbnego odlewu małego fragmentu, który umieściłem na bambusowym stelażu. Drugą próbą było sfotografowanie tej tekstury obiektywem makro, a następnie wydrukowanie takiego „skanu” na kalce technicznej i przyklejenie na szybę. Efekt uzyskany przy drugiej próbie jest efektem finalnym.

imię i nazwisko: Bartosz Opolski
tytuł pracy: Elektrośmieci
technika/materiały: animacja
opis:

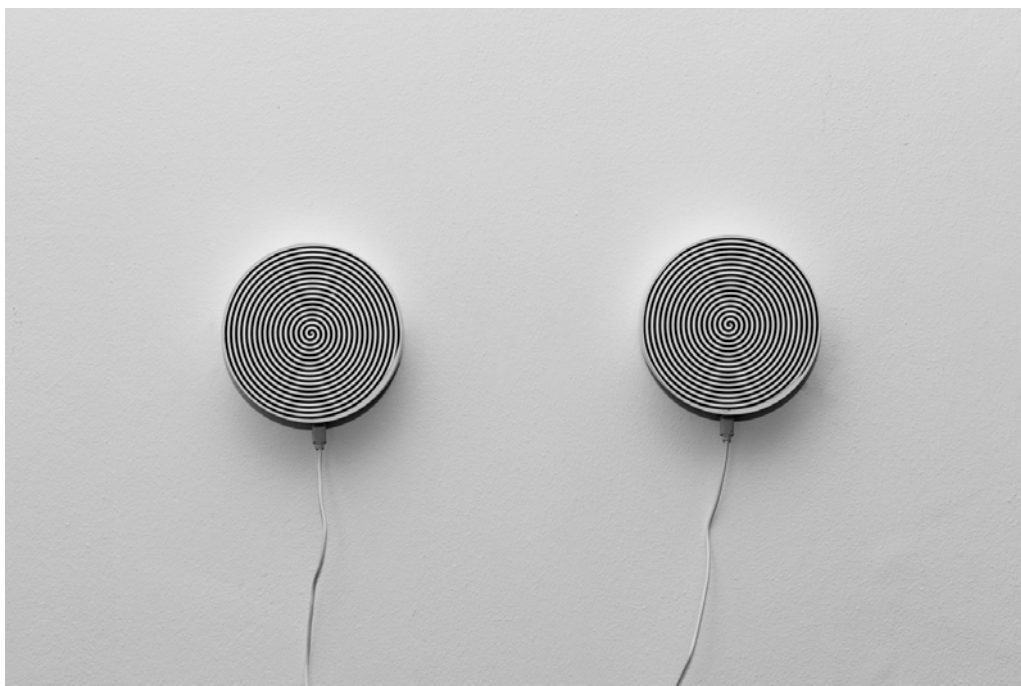
Elektrośmieci to praca poruszająca temat nostalgii technologicznej oraz emocjonalnej więzi, jaką tworzymy z przedmiotami, które niegdyś były istotnym elementem codzienności, a dziś zostały wyparte przez dynamiczny rozwój techniki. Sentyment konfrontowany z ciągłą degradacją wartości urządzeń elektronicznych. Na videoartach przedstawione są trzy urządzenia symbolizujące przełomowe momenty w historii osobistych i rodzinnych doświadczeń: pierwszy aparat cyfrowy Kodak, Walkman Sony oraz pierwszy telefon komórkowy w rodzinie Alcatel. Urządzenia te były zarówno narzędziami kontaktu z kulturą, jak i środkiem budowania relacji przez co wytworzyła się do nich silna relacja emocjonalna. Obiekty te są ukazane w momencie powolnego opadania w niezmierną otchłań. Ruch majestatyczny i hipnotyzujący, podkreśla ich dawne znaczenie, a powolne tempo spadania sugeruje wolno upływający czas, który w sposób niepodważalny, lecz często niezauważalny, wprowadza zmiany w naszym postrzeganiu i świadomości. Praca rezonuje z uczuciem przemijania i fascynacji technologią, która w ciągu kilku dekad przekształciła sposób, w jaki doświadczamy świata. Te obrazy zachęcają do refleksji nad zmieniającą się wartością przedmiotów – od integralnej części naszego życia po ciche świadectwo upływu czasu. Elektrośmieci stawia pytania o znaczenie i trwałość technologii, która łączy i dzieli, fascynuje i zostaje porzucona w pędzie ku nowemu.

imię i nazwisko: Jacek Janaszek
tytuł pracy: EKSTAZA
technika/materiały: obiekt zasilany elektrycznie, druk cyfrowy. Średnica 13,5 cm x 3,5cm.
opis:

Ekstaza to instalacja kinetyczna, która odnosi się do kultury rave. Realizacja składa się z dwóch wirujących spirali, zainstalowanych na wysokości oczu, które hipnotyzują ruchem i przywołują wizualne wrażenia towarzyszące transowej muzyce elektronicznej.

Zdjęcie na następnej stronie ->

imię i nazwisko: Liwia Watras

tytuł pracy: *Achroma*

technika/materiały: Konstrukcja z drutu, filc, tencel

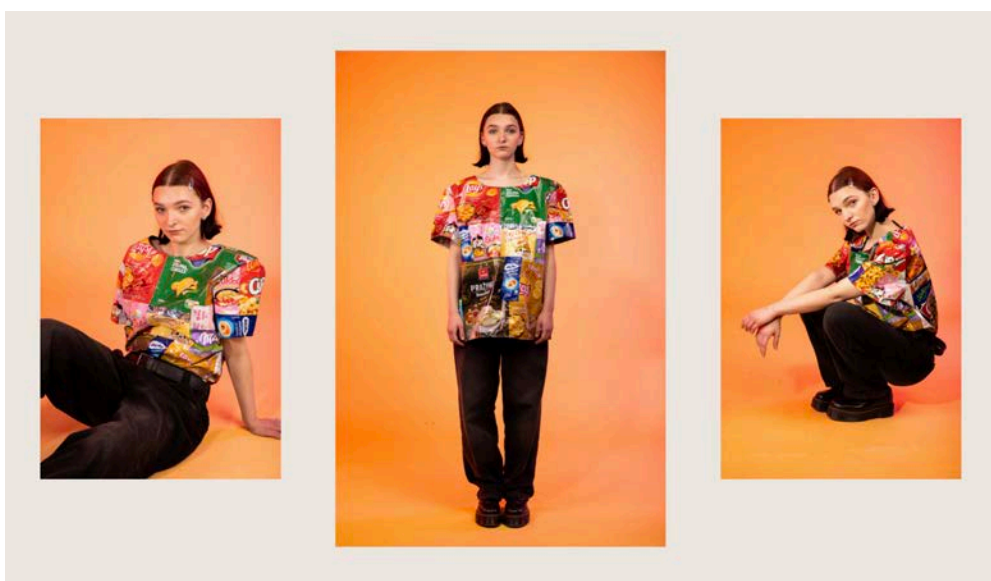
opis:

„Achroma” to próba utworzenia organicznej i rzeźbiarskiej formy przy pomocy kawałków filcu. Wyblakłe kolory materiałów oraz wzory na nich są inspiracją zaczerpniętą ze skamieniałości, które tracą swój blask i intensywność barw w procesie mineralizacji oraz w wyniku erozji. Ta rzeźba nie posiada formy stałej- każdy układ materiałów jest niepowtarzalny i trudny do odtworzenia w identyczny sposób. Za każdym razem, gdy na nią patrzę, dostrzegam nowe figury, często przypominające mi zwierzęta lub inne formy życia. Chaotyczny, a zarazem dziwnie harmonijny układ filcu wydaje się niemal organiczny, jakby miał swoje życie. Nawarstwienie owych materiałów budzi ciekawość, czym jest ten miękki i łagodny świat.

Imię i nazwisko: Marek Bajorski
Tytuł pracy: Fast Fashion
Technika/materiały: tworzywo sztuczne
Opis:

Projekt jest artystyczną odpowiedzią na zjawisko fast fashion, konsumpcjonizmu i niskiej jakości odzieży oferowanej przez tanie sieciówki. Głównym obiektem projektu jest koszulka wykonana z papierków po słodyczach i chipsach, symbolizująca nietrwałość i powierzchowność współczesnej mody. Materiał, choć z pozoru kolorowy i atrakcyjny, nie spełnia praktycznych wymagań odzieży, co odzwierciedla kruchość i niską jakość ubrań produkowanych masowo. Koszulka staje się metaforą obecnej kultury konsumpcyjnej, w której ubrania są traktowane jak jednorazowe opakowania – szybko zużywane i wyrzucane. Projekt prowokuje do refleksji nad pytaniem: Czy moda, jaką wybieramy, ma jakąkolwiek wartość, czy tylko „opakowuje” naszą potrzebę natychmiastowego zaspokojenia estetyki?

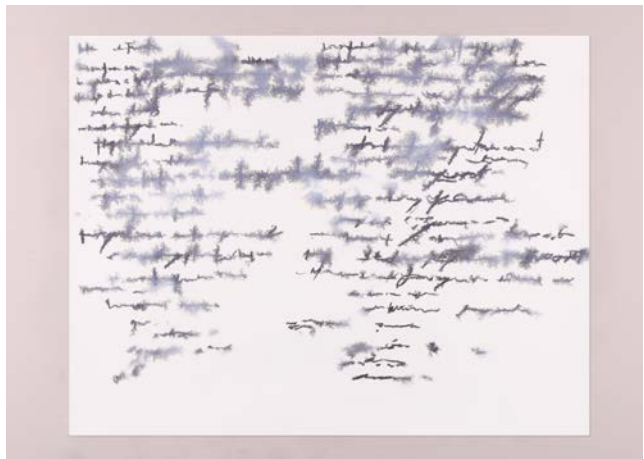
Imię i nazwisko: Nina Farkas
Tytuł pracy: *Percepcje*
Technika/materiały: tusz na papierze, 10x10 mm
Opis:

Subtelna interakcja z odbiorcą, który poprzez przyglądanie się elementom, dostrzega coraz to nowsze szczegóły. Praca zachęca do przybliżenia się, wyłączenia wzroku i skorzystania ze szkła powiększającego w celu jej dokładniejszego doświadczenia. Całość porusza motywy postrzegania, przyglądania, dostrzegania oraz roli małego elementu w grupie i z osobna.

imię i nazwisko: Oliwia Milaszewska
tytuł pracy: Dysgrafia
technika/materiały: technika własna
opis:

Powstanie cyklu prac o dysgrafii poprzedzało codzienne tworzenie szkiców, ukierunkowane na poszukiwanie swobody w procesie twórczym i odchodzenie od obserwacji świata zewnętrznego. Osobiste doświadczenia trudności z pisaniem odręcznym stanowiły punkt wyjścia do powstania i rozwijania niektórych szkiców, a następnie stworzenia prezentowanych prac. W przebarwieniach i rozmytych rozgałęzieniach tuszu podejmowałam próby ukazania dysgrafii w perspektywie czasu.

imię i nazwisko: Oliwia Milaszewska
tytuł pracy: Zatrzymanie
technika/materiały: akwarela
opis:

Cykl monochromatycznych prac w odcieniach błękitu tworzony w procesie przekształcania i redukowania wspomnienia.

Imię i nazwisko: Paulina Solnica

Tytuł pracy: Kremacja fiskalna

Technika: papier, gips 21,5x30,2x9,7cm; wideo 1' loop

Opis:

Instalacja składa się ze sklejonych gipsem faktur, pozostałych po samobójstwie klienta biura rachunkowego. Dokumenty ujednolicone gipsem poddane są zniszczeniu poprzez spalanie, referując do procesu kremacji zwłok. Obiekt przybliża analogię między biurokratycznymi pozostałościami przedsiębiorcy po jego śmierci, a jego materią biologiczną poprzez współczesny konwenans jej utylizacji.

imię i nazwisko: Pola Gorzała

tytuł pracy: Paczkomat

technika/materiały: Druk na papierze, 71 × 200 mm, 420 × 60 mm

opis:

Identyfikacja wizualna usługi pogrzebowej

imię i nazwisko: Sonik Landsberg

tytuł pracy: Smarki

technika/materiały: farba akrylowa, chusteczki, cienkopis, zszywki, druk ksero

Zimowe gluty, wróżenie z fusów, plamy z farby akrylowej na chusteczkach. Doszukuję się historii, scen i figur. Daje upust mojej wyobraźni, ilustruje myśli wynoszone z abstrakcyjnych czarnych smarków. Zin jest zbiorem graficznej ingerencji w malarski przypadek, nielinearną historią bez treści i bohatera.

Imię i nazwisko: Zuzanna Waliszewska

Tytuł: bez tytułu

Technika/materiały: szablon, folia PET

Opis:

Szablon wykonany na podstawie zdjęcia, które zostało przerobione w programie graficznym w stylistyce glitchowej.

Informacje dodatkowe:

W pracowni konsultowaliśmy realizację dyplomowe Jędrzeja Bednarskiego i Niny Żabierek.

Specjalnym wydarzeniem towarzyszącym był także pokaz instalacji świetlnej wykonanej przez Tomasza Tomaszewskiego „Muzyka Dziurawi Niebo” w przestrzeni Lokatorne przy ulicy Bałuki 17 w Szczecinie.

Link: <https://fb.me/e/69zYfVsaz>

Dokumentacja wystawy semestralnej w przestrzeni pracowni w Pałacu Ziemstwa Pomorskiego:

